

Tizennegyedik századi freskók a belvárosi templomban

942
11/5.

A belvárosi főplébániatemplom belsejében néhány hét óta rendkívül érdekes munka folyik. Lux Kálmán dr., aki már harmadik éve intézi a főváros e legrégebbi templomának restaurálási munkálatait, arra a felfedezésre jutott, hogy a templom legépebben ránk maradt régi részének, a szentélynek belső fala mögött csucsives maradványok rejtőznek.

tély belső falában kiszabadított sediliákban napvilágra kerültek, a soksarku és sokszögletű csucsives stílusnak szüzen félenk alkotásai. Nem olasz jellegűek, mint az Esztergomban feltárt freskók, hanem inkább a kor német festőművészetével rokonok.

Megindult a bontás munkája és az eredmény csakhamar láthatóvá vált. A lefejtett vakolatréteg mögött összeragasztott kövek rétege mutatkozott, a kövek kibontása után pedig felső részükben kereszt-rózsás ékítményű kőből való csucsivek bontakoztak ki. A csucsivek és folytatásaik megannyi fali fülkét zártak körül, ugynevezett sediliát. A fülkék hátterét valamikor freskófestés fedte s az óvatos falbontás során sikerült is néhány freskórészlet feltárni.

Jóvátehetetlen kár, hogy a sediliák belsejét borító többi festmény vagy elpusztult teljesen, vagy csupán töredékeiben maradt reánk. Legtöbbjükön a motívumot sem könnyű felismerni. Az egyik aránylag épebb kép csucsives végében Krisztus arca látszik Veronika kendőjén, amelyet két angyal tart kétfelől. A fülke tágasabb aljában az Olajfák hegyére ismerni. Jézus imádkozó alakjának csupán töredékei látszanak, a szája, a szeme, imádkozó keze.

Legtöbb a szentély déli falának egyik fülkemezejében maradt meg. A keresztrefeszített Krisztust ábrázolja félrefordult, fájdalmas kifejezésű fejjel. Balkez felé töle a két Mária feje látszik. Gyönyörű arcok, szelid és szende kifejezésűek, olyanok, aminőknek a kor-németalföldi festők ábrázolták madonnákat. Jobbkéz felé egy lovas-katona alakja látszik. De egészében nagyon megrongált és töredékes ez a kép is. Felfogása és ábrázolási módja szerint a tizennegyedik század alkotása, s mint ilyen, az egész magyar művészetnek egyik legrégebbi alkotása.

Egy harmadik csucsives fülkében a megfeszített Krisztus alakja ismétlődik meg. Sajnos, ez a kép is nagyon rongált.

Nagyboldogasszony belvárosi templomát még IV. Béla király építtette, a kor építészeti ízlésének megfelelően román stílusban. V. Béla templomát elpusztították a tatárok. Zsigmond király a régi kövek egy részéből új templomot akartott, a fölös köveket pedig a templom alapozásához használhatta. Lux Kálmán dr. néhány évvel ezelőtt a templom alatt ásatva, fontos és érdekes maradványaira akadt a románkori templomnak, köztük több olyan köre is, amelyet régi freskófestés borított. Azok a freskók a most feltártaknál is koraiabbak.

A falbeli sediliák kifejtése még javában folyik. Kőművesek feszítővassal szedik ki a fülkébe vakolattal beragasztott köveket, köztük tekintélyes méretű darabokat. A fülkéket beszegő és rózsák alakjában díszítő kőbordák aránylag jókarban kerültek felszínre. Felhasználásukkal nem lesz nehéz dolog a sediliáknak megadni eredeti alakjukat.

Nem kétséges, hogy a szentély falának egész kiterjedésén ilyen fülkék vonultak végig. Jogosan feltehető, hogy a Zsigmond-korabeli templom töredékei bujnak meg a templom nevezetes renaissance-kori maradványai, a két pastoforium mögött is. Azok a tizenötödik század végének elragadóan szép alkotásai. Nyilván Mátyás király korában faragta őket süttői márványba valamelyik olasz művésze a budai udvarnak. Mostani helyüket önkényesen választották meg annakidején, amikor Zsigmond király templomának szentélyi fülkéit befalazták. Aligha lesz elkerülhető, hogy máshova ne helyezték át őket, mert ki tudja, mit rejteget mögöttük a falnak mélye? Hátha az eddigieknél épebb és teljesebb maradványai kerülnek elő a Zsigmond-korabeli falfestményeknek?

Zsigmond alatt a templom már gótikus stílusban épült újra s azok a freskók is, amelyek most a szen-

Budapestre vonatkozó ujságcikkek	
Oszályozás	
Tárgy	247 282
Hely	11942
Idő	
Személy	
Helyszám	
Szerző:	---
Cím:	Tizennegyedik századi freskók a belvárosi templomban.
Forrás:	---
(Hely)	Ujság
(Idő)	1942. V. 5.
(Köt. v. füz.)	(Oldal)